

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija

Europolis

Knjiga 3

PARTIZANSKA KNJIGA

Naslov originala
Петър Денчев
Истории в минало време

Copyright © Petar Denchev, 2011

Prvo izdanje Žanet45, Plovdiv, 2011.

© za srpsko izdanje Partizanska knjiga, 2021.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Petar Denčev

Priče u prošlom vremenu

S bugarskog preveo Dalibor Plečić

Kikinda, 2021.

MALAKOFE, ŽELIM DA OSTARIM

1.

Da li da budem iskren? Ne umem to najbolje.

Zvuk. Piju. Trak-tup.

Nesumnjivo starim. Stare mi i dlake po rukama. I na levoj i na desnoj ruci. Kada vetar duva, ne suprotstavljaju se, samo pokorno polegnu pod njegovim pritiskom. Pre deset, ili možda petnaest godina, nije tako bilo. Uživao sam da vidim kako prkose njegovim porivima. I uspevale su.

Neko mi je rekao da nalazi veliku draž u starosti. Ne sećam se ko. Ali mu verujem.

Krupan Makedonac sedi ispred mene. Takođe je star, ali njegova snažna pleća ispunjavaju gotovo do pucanja sako kafene boje. U jednoj ruci drži novine „Nova Makedonija”, drugom je šćepao naslon stolice. Kako bi zadržao ravnotežu. Metro ubrzava naglo.

Dostojanstveni ćelavi Rusi na sedištu s desne strane takođe su stari. Imaju verovatno preko osamdeset godina. U mojim mislima tako izgledaju belogardejci. Ako još ima takvih. Ovi bi mogli biti njihovi naslednici, nedostaje im tuga na licima. Sigurno nalaze draž u starosti.

Svi su oni stari, ali i ja starim. Oni se primiču kraju svog objektivnog bitisanja. Možda neće više nikad videti Moskvu ili Peterburg, osim na starim poštanskim markicama koje čuvaju u oronulim aristokratskim koferima. Ovaj Makedonac, sigurno i on, više neće videti Skoplje.

2.

Stanica Šanzelize Klemanso. Nestrpljiva starija žena žuri da prva pritisne ručku za otvaranje vrata. Odsutno čitam reklame na desnom peronu stanice. Moja marketinška starost približava se sa svakom stanicom u metrou. Trebalo je da idem najdužom linijom u gradu. Kao da sam krenuo kao dečkić, koji se probija kroz narod, toliko mali da nema predstavu o prostoru.

Kanda sam bio stvarno mali kada sam se popeo u Malakofu s dvojicom Rusa i oduševljeno tapšao rukama ushićen jer radim nešto novo i nepoznato. Gledao sam ih i pomislio vragolasto koliko bi bilo smešno da ih povučem za brkove.

Mladost mi je prošla brzo s nikotinskim ubrzanim ritmom srca. Zrelost mi je takođe u ludačkom begu jurila i ostala zauvek na stanici Šanzelize Klemanso.

Zvuk. Piju. Trak-tup.

Vrata su se zatvorila u strasnom izlivu energije, tačno pre nego što je nastupio umor usled razilaženja mase. Na kraju svakog perona stoje gumene zaptivke s malim izbočinama. Video sam iste u Severnoj Americi. One su postavljene kako bi sprečile nečiji pad na šine

petkom uveče, kada ljudi žure kući jureći poslednji voz nakon posla.

3.

Mladost mi je bila pop. Ljubav mi je bila pop. Starost će mi biti marketinška. Svako će pokušati da mi nešto proda, kako bi mi olakšao život. Kad bi mogli, predložili bi mi i da mi skrate život.

Sada pokušavaju da mi objasne draž moje starosti. Imaću poseban anatomske krevet, lagani štap od fiberglasa ili šta već mogu tamo da izmisle.

Zvuk. Piju. Trak-tup. Miromenil, Sent Ogisten, Sen Lazar, Lijež...

Metro ne samo da ubrzava naglo već i napreduje brzo. Nema onog Makedonca više. On je već bio star. Ne pitah ga da li je osetio draž. Sišao je na stanici Sent Ogisten i tamo je čekao svoj kraj. Dvojica dostojanstvenih Rusa sa izgledom belogardejaca takođe su nestali. Oni su sišli na stanici Sen Lazar. Prošli smo Lijež. Približavamo se Plas de Klišiju, La Furšu. Mogu li da uzmem voz u suprotnom smeru? Voz ubrzava tako naglo da mi ne ostavlja čak ni mogućnost da sasvim iščitam natpise reklama. Nove kuće u predgrađu samo za pet hiljada najbržih, novi reno, pričajte više za manje novca.

Reklama za kozmetiku čini da osećam svoju kožu ponovo kao matoru. Ponekad zaboravim da je takva i ona ponovo udahne kiseonik do ludila. To se zove staračka narkomanija. S kozmetičkih reklama zure muškarci i žene sa šljaštećim kožama, kosama, zubima.

Posle zvuka za umorno zatvaranje vrata oni se slivaju u jednu grotesknu sliku širokih tvrdih pretećih osmeha s blistavim zubima. Previše pop. Do ludila.

Tužno bacam pogled na staračke pege po svojim ručnim zglobovima. Flake na prstima su izgubile svaki otpor pod naletima vetra, štrče frustrirajuće prijateljski.

Starost me lišava mogućnosti da budem pop. Ako budem, biće neprirodno. Ja želim pravi užitek bitisanja. Kad su se rađali belogardejci, niko nije razmišljao da je više pop od drugog, naprosto jer niko nije bio toliko pop kao danas. Ako je neko uopšte i bio pop.

Uveče ispred televizora igram se reklamama koje se prikazuju, ali čak ni ispred sebe ne mogu da budem pop. Zbog toga ostajem jadni potrošač reklama. Ujutru perem zube i ponavljam reklame, koje su me inače načinile da budem pop. Oblačim plavo odelo kako bih otišao u još jednu šetnju. Zaljubljujem se u pop žene na koje mislim dok pržim jaja za ručak. Ponekad slušam Selin Dion i skačem od sreće, što ne pristaje starijem čoveku. Nakon toga shvatam da je vreme popa završeno, baš kao i vreme ljubavi.

Garibaldi. Piju. Trak-tup. Sent Uan. Piju. Trak-tup.

Tamnoputa žena pruža molećivo ruku. „Koju paru, da pojedem nešto.” Ni ja ni bilo ko drugi ne obraćamo pažnju na nju. Svako je zatvoren u svom pop zanosu. Samo se ja marketinški rastužujem.

Volim metro, jer u njemu narod čita knjige.

4.

Dobro. Biću iskren. Ko god mi je rekao ono o draži starosti, verujem mu. Ali ne želim je. Ne želim da je istražujem. Želim moćne talase. Čak ni sada nisam iskren. Želim pop, blesak, zanos. Starost je tužna. Ja želim beskonačni zanos.

Približavamo se poslednjoj stanici. Zato silazim kod Bazilike Sen Deni. Uzimam voz u suprotnom smeru. Video sam prelepu pop ženu. Rastužujem se, onako kako čoveku postaje tužno kada ostane sam među puno ljudi. Tada sam shvatio da više nikad ne želim da budem pop.

Slušao sam pesmu na stanicama i vrata koja su se zatvarala. Piju. Trak-tup.

Monparnas–Bjenveni, Gete, Perneti, Plezans. Vanv... Piju. Trak-tup. Piju. Trak-tup.

Malakof. Seo sam na klupu i zaplakao, kada je zazvonio plavi pariski javni telefon. Shvatio sam da ću sutra s gorčinom jesti pržena jaja i više se nikad neću zaljubljevati u pop žene. Piju. Trak-tup.

Sećam se svojih dečjih pustolovina pored mora, američkog leta, bugarske zime. Ponovo leto, Crno more nije crno, a manje je slano od Sredozemnog. Želim da ponovo vidim svog brata, prijatelje. Slike me probadaju duboko. Kad sam bio mali, nožem sam bušio gume na kolima. Zasadiću drvo. I ja čuvam stari aristokratski kofer mog dede s gramofonom unutra i starim Ravelovim pločama. Svršava se današnji dan. Popodneвно jesenje sunce se povlači, kako bi izašlo iz uske ulice gde sam seo da plaćem. Nema mesta za parkiranje.

Poznajem samo metro, danas nemam prijatelje. Sutra ću otići u crkvu. Bar da ne pada kiša. I da nisam zaboravio da pokrijem hleb u korpici. Kad bi se prodavale gumene zaptivke sa izbočinama koje štite od padova u uspomene i slike minulih vremena, ne bih ih kupovao. Prava radost je bolna. Prava tuga raduje. Pravi zanos.

Biću iskren. Želim da ostarim.